

U Z N E S E N I E

Najvyšší súd Slovenskej republiky v exekučnej veci oprávnenej **P.**, so sídlom v B., IČO: X., zastúpenej F., so sídlom v B., IČO: X., proti povinnej **E.**, nar. X., bývajúcej v B., **o vymoženie 278,83 Eur s príslušenstvom**, vedenej na Okresnom súde Bardejov pod sp. zn. 5 Er 140/2008, o dovolaní oprávnenej proti uzneseniu Krajského súdu v Prešove z 20. júna 2013 sp. zn. 5 CoE 84/2013 takto

r o z h o d o l :

Najvyšší súd Slovenskej republiky uznesenie Krajského súdu v Prešove z 20. júna 2013 sp. zn. 5 CoE 84/2013 v potvrdzujúcom výroku a uznesenie Okresného súdu Bardejov z 20. novembra 2012 č.k. 5 Er 140/2008-24, vo výroku o zastavení exekúcie a trovách exekúcie **z r u š u j e** a vec vracia Okresnému súdu Bardejov na ďalšie konanie.

Odvolacie konanie **z a s t a v u j e**.

Žiaden z účastníkov nemá právo na náhradu trov odvolacieho konania.

O d ô v o d n e n i e

Arbitrážny súd (ďalej len „rozhodcovský súd“) zriadený zriaďovateľom S., IČO: X., K., rozhodcovským rozsudkom z 19. novembra 2007 sp. zn. S. (ďalej len „rozhodcovský rozsudok“) uložil povinnej povinnosť zaplatiť oprávnenej 8 400 Sk s prísl. a tiež náhradu trov rozhodcovského konania.

Na základe rozhodcovského rozsudku podala oprávnená súdnemu exekútorovi návrh na vykonanie exekúcie. Následne súdny exekútor požiadal Okresný súd Bardejov o vydanie poverenia na vykonanie exekúcie.

Okresný súd Bardejov (ďalej len „exekučný súd“) uznesením z 20. novembra 2012 č.k. 5 Er 140/2008-21 exekučné konanie zastavil a vyslovil, že o trovách exekúcie rozhodne po právoplatnosti rozhodnutia. Zároveň rozhodol, že vstup Z., so sídlom V. nepripúšťa. V odôvodnení uznesenia uviedol, že exekučné konanie zastavil podľa § 45 ods. 2 zákona č. 244/2002 Z.z. o rozhodcovskom konaní (ďalej len „zákon č. 244/2002 Z.z.“), lebo v rozhodcovskom rozsudku uvádzaná rozhodcovská doložka je neprijateľnou (neplatnou) podmienkou v zmysle § 52 a nasl. Občianskeho zákonníka. Táto doložka totiž založila značnú nerovnováhu práv a povinností zmluvných strán v neprospech povinnej a nebola dohodnutá individuálne.

Na odvolanie oprávnenej Krajský súd v Prešove (ďalej len „odvolací súd“) uznesením z 20. júna 2013 sp. zn. 5 CoE 84/2013 odvolaním napadnuté uznesenie exekučného súdu potvrdil ako vecne správne s tým, že sa v celom rozsahu stotožnil s jeho odôvodnením (§ 219 ods. 2 O.s.p.). Na zdôraznenie správnosti prvostupňového rozhodnutia dodal, že medzi oprávnenou a povinnou bola uzatvorená spotrebiteľská zmluva, ktorá obsahovala neprijateľnú (neplatnú) zmluvnú podmienku – rozhodcovskú doložku. Rozhodcovský rozsudok preto nemohol byť podkladom pre exekučné konanie. Zároveň návrh oprávnenej na prerušenie konania zamietol.

Oprávnená uznesenie Krajského súdu v Prešove zo dňa 20. júna 2013, sp. zn. 5 CoE 84/2013, ktorým zamietol jej návrh na prerušenie konania, napadla odvolaním. Uviedla, že v konaní jej bola odňatá možnosť pred súdom konať (§ 205 ods. 2 písm. a/ O.s.p.). Podľa jej názoru napadnuté rozhodnutie súdu prvého stupňa vychádza z nesprávneho právneho posúdenia veci (§ 205 ods. 2 písm. f/ O.s.p.), spočíva na zlej interpretácii § 109 ods. 1 písm. c/ O.s.p. a je nepreskúmateľné. Žiadala rozhodnutie odvolacieho súdu zrušiť a vec mu vrátiť na ďalšie konanie.

Uznesenie odvolacieho súdu do výroku, ktorým odvolací súd potvrdil uznesenie súdu prvého stupňa napadla oprávnená aj dovolaním. Navrhla, aby dovolací súd zrušil uznesenia súdov nižších stupňov a vec vrátil exekučnému súdu na ďalšie konanie. Prípustnosť dovolania odôvodnila odňatím možnosti konať pred súdom (§ 237 písm. f/ O.s.p.), nedostatkom právomoci súdov (§ 237 písm. a/ O.s.p.), nesprávnym právnym posúdením veci (§ 241 ods. 2 písm. c O.s.p.), ďalej tým, že v tej istej veci sa už právoplatne rozhodlo (§ 237 písm. d/ O.s.p.), nepodal sa návrh na začatie konania, hoci podľa zákona bol potrebný (§ 237

písm. e/ O.s.p.) a súd nedostatočne zistil skutkový stav (§ 241 ods. 1 písm. b/ O.s.p.). Za odňatie možnosti konať pred súdom označila to, že sa nemohla vyjadriť k ňou predloženým dôkazom, lebo súdy rozhodli bez nariadenia pojednávania. V tejto súvislosti poukázala na nález ÚS SR zo dňa 18. apríla 2010, sp. zn. II. ÚS 140/2010, rozsudok Súdneho dvora z 21. februára 2013, sp. zn. (C - 472/11 Banif Plus Bank Zrt proti Csaba Csipsai, Viktória Csipsai, rozsudok Spolkového súdneho dvora z 13. januára 2005 III. ZR 265/03, z 19. mája 2011, III. ZR 16/11 a na uznesenia ÚS – ČR sp. zn. IV. ÚS 1281/2012, z 11. októbra 2012 a uznesenie z 5. októbra 2011, sp. zn. II. ÚS 3057/2010. Navrhla, aby dovolací súd dovolacie konanie prerušil podľa § 109 ods. 1 písm. c/ v súvislosti s predloženou prejudiciálnou otázkou a odložil vykonateľnosť napadnutého uznesenia Krajského súdu v Prešove, zo dňa 20. júna 2013, sp. zn. 5 CoE 84/2013.

Povinná sa k dovolaniu písomne nevyjadrila.

Najvyšší súd Slovenskej republiky ako súd dovolací (§ 10a ods. 1 O.s.p.) po zistení, že dovolanie bolo podané proti právoplatnému uzneseniu odvolacieho súdu oprávnenou osobou (účastníčkou konania) v zákonnej lehote (§ 240 ods. 1 O.s.p.), bez nariadenia dovolacieho pojednávania (§ 243a ods. 1 O.s.p.), preskúmal uznesenie odvolacieho súdu a dospel k záveru, že dovolanie je dôvodné.

Podľa ustanovenia § 236 ods. 1 O.s.p. možno dovolaním napadnúť právoplatné rozhodnutie odvolacieho súdu, pokiaľ to zákon pripúšťa.

Občiansky súdny poriadok upravuje prípustnosť dovolania proti uzneseniu odvolacieho súdu v ustanoveniach § 237 a 239 O.s.p.

Dovolanie proti uzneseniu odvolacieho súdu je v prvom rade prípustné (a súčasne dôvodné) vtedy, ak je konanie postihnuté vadami taxatívne uvedenými v § 237 O.s.p., ktoré spôsobujú tzv. zmätočnosť rozhodnutia odvolacieho súdu. K týmto vadám prihliada dovolací súd – ak je dovolanie podané včas a na to oprávneným subjektom – z úradnej povinnosti (§ 242 ods. 1 veta druhá O.s.p.).

Podľa ustanovenia § 237 písm. f/ O.s.p. je dovolanie prípustné proti každému rozhodnutiu odvolacieho súdu, ak účastníkovi konania sa postupom súdu odňala možnosť konať pred súdom.

Odňatím možnosti konať pred súdom sa rozumie postup súdu, ktorým znemožnil účastníkovi konania realizáciu tých procesných práv, ktoré mu Občiansky súdny poriadok dáva (napr. právo zúčastniť sa pojednávania, robiť prednesy, navrhovať dôkazy, právo na presvedčivé odôvodnenie rozhodnutia a pod.). V exekučnom konaní je procesným právom oprávneného, aby po podaní žiadosti súdneho exekútora o udelenie poverenia na vykonanie exekúcie súd postupom podľa zákona č. 233/1995 Z.z. o súdnych exekútoroch a exekučnej činnosti (Exekučný poriadok) a o zmene a doplnení ďalších zákonov (ďalej len „Exekučný poriadok“) o tejto žiadosti rozhodol.

V zmysle § 242 ods. 1 O.s.p. je dovolací súd povinný prihliadnuť na vady konania uvedené v § 237 O.s.p. bez ohľadu na to, či v dovolaní boli alebo neboli namietané, a ako boli špecifikované. Vadu vyplývajúcu z § 237 písm. f/ O.s.p. môže preto dovolací súd vyvodiť aj zo skutočnosti, ktorá nebola v dovolaní namietaná.

V štádiu exekučného konania, v ktorom sa má preskúmať žiadosť súdneho exekútora, o udelenie poverenia na vykonanie exekúcie, zákonu zodpovedajúcim postupom súdu v zmysle § 44 ods. 2 Exekučného poriadku je: I. preskúmanie žiadosti súdneho exekútora o udelenie poverenia na vykonanie exekúcie, návrhu na vykonanie exekúcie a exekučného titulu a II. rozhodnutie o žiadosti súdneho exekútora vychádzajúce z výsledkov uskutočneného preskúmania. Uvedené ustanovenie predpokladá, že ak súd nezistí rozpor žiadosti o udelenie poverenia na vykonanie exekúcie alebo návrhu na vykonanie exekúcie alebo exekučného titulu so zákonom, poverí exekútora vykonaním exekúcie, a že v opačnom prípade zamietne žiadosť súdneho exekútora o udelenie poverenia na vykonanie exekúcie. Proti uzneseniu o zamietnutí žiadosti o udelenia poverenia na vykonanie exekúcie je prípustné odvolanie. Ak je uznesenie, ktorým sa žiadosť zamietla, právoplatné, súd exekučné konanie aj bez návrhu zastaví, pričom proti tomuto rozhodnutiu nie je prípustné odvolanie (§ 44 ods. 3 Exekučného poriadku).

V predmetnej veci ale exekučný súd takto nepostupoval a bez rozhodnutia o žiadosti súdneho exekútora o vydanie poverenia na vykonanie exekúcie exekučné konanie zastavil

podľa § 45 ods. 2 zákona č. 244/2002 Z.z. Odvolací súd jeho postup považoval za správny a odvolaním napadnuté uznesenie o zastavení exekučného konania potvrdil. Týmto postupom súdov bola oprávnenej odňatá možnosť realizovať svoje procesné právo zodpovedajúce štádiu exekučného konania po podaní žiadosti súdneho exekútora o udelenie poverenia na vykonanie exekúcie, t.j. právo na rozhodnutie o tejto žiadosti. Na tomto závere nič nemení ani právna úprava obsiahnutá v § 45 ods. 1 a 2 zákona č. 244/2002 Z.z.

Podľa § 45 ods. 1 zákona č. 244/2002 Z.z. súd príslušný na výkon rozhodnutia alebo na exekúciu podľa osobitných predpisov na návrh účastníka konania, proti ktorému bol nariadený výkon rozhodcovského rozsudku, konanie o výkon rozhodnutia alebo exekučné konanie zastaví a/ z dôvodov uvedených v osobitnom predpise, b/ ak rozhodcovský rozsudok má nedostatok uvedený v § 40 písm. a/ a b/ alebo c/ ak rozhodcovský rozsudok zaväzuje účastníka rozhodcovského konania na plnenie, ktoré je objektívne nemožné, právom nedovolené alebo odporuje dobrým mravom. Podľa § 45 ods. 2 zákona č. 244/2002 Z.z. súd príslušný na výkon rozhodnutia alebo na exekúciu zastaví výkon rozhodcovského rozsudku alebo exekučné konanie aj bez návrhu, ak zistí v rozhodcovskom konaní nedostatky podľa odseku 1 písm. b/ alebo c/.

Citované ustanovenie § 45 ods. 1 zákona č. 244/2002 Z.z. (týkajúce sa prípadov zastavenia výkonu rozhodnutia alebo exekučného konania iba na návrh) v konaní o výkon rozhodnutia dopadá na procesnú situáciu, ktorej predchádzalo nariadenie výkonu rozhodcovského rozsudku [v ktorej už bol výkon rozhodnutia nariadený uznesením súdu (viď „proti ktorému bol nariadený výkon“)]. Z logiky veci a z toho, že predmetné ustanovenie inak nerobí rozdiely medzi konaním o výkon rozhodnutia a exekúciou vykonávanou podľa Exekučného poriadku, možno dospieť k záveru, že aj s dopadom na exekučné konanie sa ustanovenie § 45 ods. 1 zákona č. 244/2002 Z.z. vzťahuje na procesnú situáciu, v ktorej exekučné konanie po podaní návrhu na vykonanie exekúcie pokročilo ďalej do štádia, v ktorom už bolo rozhodnuté o žiadosti súdneho exekútora o udelenie poverenia na vykonanie exekúcie.

Z ustanovenia § 45 ods. 2 zákona č. 244/2002 Z.z. možno vyvodit', že toto ustanovenie sa týka rovnakej procesnej situácie; odlišnosťou je, že so zreteľom na podstatu dôvodov uvedených v tomto ustanovení súd príslušný na výkon rozhodnutia alebo na exekúciu zastavuje výkon rozhodcovského rozsudku alebo exekučné konanie aj bez návrhu.

Z vyššie uvedeného tak vyplýva, že zastavenie exekučného konania podľa § 45 ods. 2 zákona č. 244/2002 Z.z. neprichádza do úvahy pred rozhodnutím exekučného súdu o poverení súdneho exekútora vykonaním exekúcie (§ 44 ods. 2 Exekučného poriadku).

V predmetnej veci exekučný súd, ako aj odvolací súd, neprípustne „preskočili“ postup podľa § 44 ods. 2 Exekučného poriadku, keď exekučné konanie zastavili podľa § 45 ods. 2 zákona č. 244/2002 Z.z. v procesnej situácii, v ktorej neboli dané procesné predpoklady pre tento postup. Pokiaľ exekučný súd dospel k záveru, že rozhodcovský rozsudok nie je vykonateľným exekučným titulom, mal žiadosť súdneho exekútora o udelenie poverenia zamietnuť (§ 44 ods. 2 Exekučného poriadku), a nie konanie zastaviť podľa § 45 ods. 2 zákona č. 244/2002 Z.z.

So zreteľom na uvedený nesprávny postup súdov nižších stupňov, i keď nebol v dovolaní namietaný, dospel dovolací súd k záveru, že v exekučnom konaní došlo k procesnej vade konania v zmysle § 237 písm. f/ O.s.p., ktorá zakladá prípustnosť dovolania podľa uvedeného ustanovenia a jej opodstatnenosť. Preto dovolaním napadnuté uznesenie exekučného súdu i uznesenie odvolacieho súdu zrušil a vec vrátil exekučnému súdu na ďalšie konanie. Vzhľadom na to považoval za nadbytočné zaujímať stanovisko aj k ďalším dovolacím námietkam oprávnenej, ako aj k jej návrhu na prerušenie dovolacieho konania a návrhu na odklad vykonateľnosti rozhodnutia.

V súvislosti s odvolaním, ktoré oprávnená podala proti tej časti rozhodnutia odvolacieho súdu, ktorým súd návrh na prerušenie konania zamietol, Najvyšší súd Slovenskej republiky skúmal predovšetkým podmienky, za ktorých môže konať (§ 103 O.s.p.) a dospel k záveru, že v predmetnej veci ide o taký nedostatok podmienky konania, ktorý nemožno odstrániť.

I keď Občiansky súdny poriadok výslovne nevypočítava procesné podmienky konania, možno z neho vyvodiť, že procesné podmienky sú také vlastnosti súdu a účastníkov konania, ktoré musia byť splnené na to, aby sa dosiahol cieľ občianskeho súdneho konania vyplývajúci zo základných ustanovení Občianskeho súdneho poriadku (v prvej hlave prvej časti). Na strane súdu k podmienkam konania patria tie, ktoré vymedzujú jeho práva a povinnosti ako orgánu štátu konať a vydať rozhodnutie. Takouto podmienkou je nepochybne aj funkčná príslušnosť, z úpravy ktorej vyplýva, ktorý súd je príslušný konať a rozhodovať o veci

v inštančnom postupe. Chýbajúca funkčná príslušnosť na prejednanie určitej veci predstavuje neodstrániteľný nedostatok podmienky konania.

V prejednávanej veci odvolanie oprávnenej smeruje proti uzneseniu, ktorým krajský súd v odvolacom konaní nevyhovел návrhu oprávnenej na prerušenie konania.

Podľa § 201 O.s.p., účastník môže napadnúť rozhodnutie súdu prvého stupňa odvolaním, pokiaľ to zákon nevyklučuje. Ak z právneho predpisu vyplýva určitý spôsob vyrovnania vzťahu medzi účastníkom a vedľajším účastníkom, môže podať odvolanie aj vedľajší účastník.

Podľa § 10 ods. 1 O.s.p. krajské sudy rozhodujú o odvolaniach proti rozhodnutiam okresných súdov.

Podľa § 10 ods. 2 O.s.p., o odvolaniach proti rozhodnutiam krajských súdov ako súdov prvého stupňa rozhoduje Najvyšší súd Slovenskej republiky.

Citované zákonné ustanovenia upravujú funkčnú príslušnosť Najvyššieho súdu Slovenskej republiky tak, že tento súd je príslušný rozhodovať o odvolaniach vtedy, ak odvolanie smeruje proti rozhodnutiu krajského súdu ako súdu prvého stupňa. Spôsobilým predmetom odvolacieho konania sú teda len rozhodnutia súdu prvého stupňa.

Rozhodnutie krajského súdu o nevyhovení návrhu oprávnenej na prerušenie konania vydané v priebehu odvolacieho konania, nie je rozhodnutím krajského súdu ako súdu prvého stupňa, ale jedná sa o rozhodnutie odvolacieho súdu, proti ktorému nie je odvolanie prípustné. Občiansky súdny poriadok v ustanovení § 211 ods. 1 výslovne predpokladá rozhodovanie odvolacieho súdu napr. aj o návrhoch podľa § 138 ods. 1 vrátane tých, o ktorých nerozhodol súd prvého stupňa. Odvolací súd sa pri takomto rozhodovaní nestáva súdom prvého stupňa, ale zostáva odvolacím súdom. Napadnuté uznesenie krajského súdu ako odvolacieho súdu teda neobsahuje (neuvádza) chybné poučenie o neprípustnosti odvolania proti tomuto rozhodnutiu.

Oprávnena napadla predmetné uznesenie krajského súdu odvolaním, avšak funkčná príslušnosť Najvyššieho súdu Slovenskej republiky na rozhodovanie o tomto opravnom

prostriedku nie je daná z dôvodu, že napadnuté rozhodnutie nebolo vydané krajským súdom ako súdom prvého stupňa, ale ako súdom odvolacím.

Podľa § 103 O.s.p. kedykoľvek za konania prihliada súd na to, či sú splnené podmienky, za ktorých môže konať vo veci (podmienky konania). Podľa § 104 ods. 1 O.s.p. ak ide o taký nedostatok podmienky konania, ktorý nemožno odstrániť, súd konanie zastaví.

Keďže na prejednanie odvolania podaného oprávnenou proti uzneseniu odvolacieho súdu nie je daná funkčná príslušnosť Najvyššieho súdu Slovenskej republiky, ide o taký nedostatok podmienky konania, ktorý nemožno odstrániť. V súlade s vyššie citovaným ustanovením bolo preto potrebné konanie o tomto opravnom prostriedku zastaviť bez toho, aby mohla byť preskúmaná vecná správnosť napadnutého rozhodnutia.

O trovách odvolacieho konania rozhodol Najvyšší súd Slovenskej republiky podľa § 146 ods. 1 písm. c/ O.s.p. v spojení s § 224 ods. 1 O.s.p., v zmysle ktorého žiaden z účastníkov nemá právo na náhradu trov konania podľa jeho výsledku, ak konanie bolo zastavené.

V novom rozhodnutí rozhodne súd, ktorému sa vec vracia, znova aj o trovách pôvodného konania a dovolacieho konania (§ 243d ods. 1 O.s.p.).

Toto rozhodnutie prijal senát Najvyššieho súdu Slovenskej republiky pomerom hlasov 3 : 0.

P o u č e n i e : Proti tomuto uzneseniu nie je prípustný opravný prostriedok.

V Bratislave 20. marca 2014

JUDr. Eva S a k á l o v á, v.r.
predsedníčka senátu

Za správnosť vyhotovenia: Lenka Pošová